

(M E S N E V İ)

Dinle, bu ney nasıl şikâyet ediyor; ayrılıkları nasıl anlatıyor.
Diyor ki: Beni kamışlıktan kestiklerinden beri feryâdımla er-
kek de ağlayıp inlemiştir, kadın da.

Ayrılıktan şahrem-şahrem olmuş bir gönül isterim ki iştihak
derdini anlatayım ona.

Aslından uzak kalan kişi, gene buluşma zamanını arar.

Ben her toplulukta ağladım, inledim; iyi hallilerle de eş oldum,
kötü hallilerle de.

Herkes, kendi zannınca dost oldu bana; içimdeki sırlarımıysa
kimse aramadı.

Benim sırrım, feryâdımdan uzak değil; fakat gözde, kulakta o
ışık yok.

Beden candan, can da bedenden gizli değil; fakat kimseye canı
görmeye izin yok.

Ateştir neyin bu sesi, yel değil. Kimde bu ateş yoksa, yok ol-
sun o kişi.

10. Aşk ateşidir ki neye düştü; aşk coşkunuğudur ki şaraba düştü.
Ney, bir dosttan ayrılana eştir, dosttur; perdeleri, perdelerimi-
zi yırttı-gitti.

Ney, kanlarla dolu bir yolun sözünü etmede; Mecnûn'un aşk hi-
kâyelerini anlatmada.

Ney gibi bir zehri, ney gibi bir panzehiri kim gördü? Ney gibi
bir solukdaşı, bir iştihak çeken kim gördü?

Bu aklın mahremi, akılsızdan başkası değildir; dile de kulak-
tan başka müşteri yoktur.

Gamımızla günler geçti, akşamlar oldu; günler yanırlarla yol-
daş kesildi de yandı-gitti.

Günler geçip gittiye, de ki: Geçin, gidin, pervâmız yok. Sen
kal ey dost, temizlikte sana benzer yok.

Balıktan başka herkes suya kandı; rızkı olmayanın da günü
uzadıkça uzadı.

18. Ham, pişkin, olgun kişinin hâlini hiç mi, hiç anlayamaz; öyley-
se sözü kısa kesmek gerek vesselâm.

*
**

(M E T İ N)

Bağı çöz, hür ol ey oğul, niceyebir gümüşe, altına bağlanacaksın?

20. Denizi bir testiye döksen ne kadar alır? Bir günlük su ancak. Harislerin göz testileri dolmadı gitti; sedef, elde ettiğini yeter bulmadıkça inciyle dolmadı.

Kimin elbisesi bir aşk yüzünden yırtıldıysa. hırstan, ayıptan tamamiyle arındı o.

Sevin a sevdası güzel aşkımız bizim; a bütün illetlerimizin hekimimiz.

* A bizim ululanmamızın, böbürlenmemizin ilâcı, a Eflatun'umuz, Câlinos'umuz bizim.

* Toprak beden aşk yüzünden göklerin yücesine ağdı; dağ bile oynamaya koyuldu, çevikleşti.

* Ey âşık, aşk Tur dağının canı oldu; Tur sarhoş oldu, Mûsâ yıkıldı gitti.

Solukdaşımın dudaklarına eş olsaydım, ney gibi ben de söylenesi sözleri söylerdim.

Bir dildeşten ayrılan kişi, yüzlerce nağmesi bile olsa dilsiz olur gider.

Gül solup gül bahçesi sarardı mı, bundan böyle bülbülden başından geçenleri duyamazsın.

30. Herşey sevgilidir, âşıkça bir perde; diri olan sevgilidir, âşıkça bir ölü.

f { Kimin aşka meyli yoksa kanatsız bir kuşa döner; eyvahlar olsun ona.

Sevgilimin ışığı önde, artta olmadıkça nasıl önü-ardı akıl edeyim ben?

Aşk bu sözün söylenmesini ister; ayna gammaz olmaz da ne olur?

Aynan, biliyor musun, neden gammaz değil? Yüzünden toz, pas silinmemiş, arınmamış da ondan.

*
**

Au nom de dieu, le compatissant, le miséricordieux

1 Écoute le ney (la flûte de roseau) raconter une histoire, il se lamente de la séparation:

“Depuis qu’on m’a coupé de la jonchaie, ma plainte fait gémir l’homme et la femme.

“Je veux un cœur déchiré par la séparation pour y verser la douleur du désir.

“Quiconque demeure loin de sa source aspire à l’instant où il lui sera à nouveau uni.

“Moi, je me suis plaint en toute compagnie, je me suis associé à ceux qui se réjouissent comme à ceux qui pleurent.

“Chacun m’a compris selon ses propres sentiments; mais nul n’a cherché à connaître mes secrets.

“Mon secret, pourtant, n’est pas loin de ma plainte, mais l’oreille et l’œil ne savent le percevoir.

“Le corps n’est pas voilé à l’âme, ni l’âme au corps; cependant, nul ne peut voir l’âme.

10 “C’est du feu, non du vent, le son de la flûte: que s’anéantisse celui à qui manque cette flamme!

“C’est le feu de l’Amour qui est dans le roseau, c’est l’ardeur de l’Amour qui fait bouillonner le vin.

“La flûte est la confidente de celui qui est séparé de son Ami: ses accents déchirent nos voiles.

“Qui vit jamais un poison et un antidote comme la flûte? Qui vit jamais un consolateur et un amoureux comme la flûte?

“La flûte parle de la Voie ensanglantée de l’Amour, elle rappelle l’histoire de la passion de Madjnûn.

“A celui-là seul qui a renoncé au sens est confié ce sens: la langue n’a d’autre client que l’oreille.

“Dans notre affliction, les jours sont devenus moroses; nos jours cheminent avec les peines brûlantes.

“Si nos jours se sont enfuis, qu’importé! Demeure, ô Toi à la sainteté de qui nul n’est comparable!

“Quiconque n’est pas un poisson devient abreuvé de son eau; quiconque est privé du pain quotidien trouve la journée longue.

“Celui qui n’a point d’expérience ne peut comprendre l’état de celui qui sait; mes paroles doivent donc être brèves. Adieu!”

Ô mon fils, brise tes chaînes et sois libre! Combien de temps demeureras-tu esclave de l’argent et de l’or?

Si tu déverses la mer dans une aiguère, que contiendra-t-elle? La ration d’une journée. 20

L’aiguère, l’œil de celui qui est avide, ne devient jamais remplie: la coquille de l’huître n’est pas remplie de perles avant d’être brisée.

Seul celui dont l’habit est déchiré par un grand amour est purifié de la cupidité et de tous les défauts.

Salut, ô Amour, qui nous apportes tes bienfaits, toi qui es le médecin de tous nos maux,

Le remède à notre orgueil et à notre vanité, notre Platon et notre Galien!

Par l’Amour, le corps terrestre a pris son essor vers les cieux: la montagne se mit à danser et devint agile.

L’Amour inspira le mont Sinaï, ô amoureux! de sorte que le Sinaï fut enivré et que Moïse tomba foudroyé²³¹.

Si j’étais joint à la lèvre de quelqu’un qui fût en accord avec moi, moi aussi, comme le pipeau, je dirais tout ce qui peut être dit;

Mais quiconque est séparé de celui qui parle, son langage devient muet, même s’il a cent mélodies.

Quand la rosé aura disparu et le jardin fané, tu n’entendras plus l’histoire du rossignol.

Le Bien-Aimé est tout, l’amant n’est qu’un voile; le Bien-Aimé est vivant, et l’amant chose morte. 30

Quand l’Amour ne se soucie plus de lui, il reste comme un oiseau sans ailes. Hélas pour lui!

Comment pourrais-je avoir conscience de ce qui est devant ou derrière moi quand la Lumière de mon Bien-Aimé n’est pas devant et derrière moi?

L’Amour veut que cette Parole soit manifestée: si le miroir ne reflète rien, quelle en est la cause?

Sais-tu pourquoi le miroir de ton âme ne reflète rien? Parce que la rouille n’a pas été enlevée de sa face.